

Semnan University of Medical Sciences

KOOMESH

Journal of Semnan University of Medical Sciences

Volume 21, Issue 1 (Winter 2019), 1-204

ISSN: 1608-7046

Full text of all articles indexed in:

Scopus, Index Copernicus, SID, CABI (UK), EMRO, Iranmedex, Magiran, ISC, Embase

---

ارتباط تیپ‌های شخصیتی با سردرد میگرنی

نعمت ستوده^۱ (Ph.D)، الهه امیراحمدی^۲ (M.D Student)، راهب قربانی^{۳*} (Ph.D)، نوشین مسعودیان^۴ (M.D)، افشین سمایی^۵ (M.D)

۱- مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

۲- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

۳- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

۴- گروه داخلی، بیمارستان کوثر، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

۵- مرکز تحقیقات توانبخشی عصبی-عضلانی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۴/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۴/۲۴

* نویسنده مسئول، تلفن: ۰۲۲۳۳۶۵۴۳۶۷ ghorbani.raheb93@gmail.com

چکیده

هدف: میگرن یکی از ناتوان‌کننده‌ترین بیماری‌هایی است که موجب اختلال در عملکرد انسان می‌شود. هدف این مطالعه بررسی ارتباط شخصیت با سردرد میگرنی بوده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی ۹۸ بیمار مبتلا به میگرن مراجعه‌کننده به درمانگاه اعصاب بیمارستان کوثر و کلینیک‌های تخصصی اعصاب سطح شهر سمنان در سال ۱۳۹۵، با سابقه حداقل یک سال سابقه بیماری و ۱۰۰ نفر از همراهان بیماران به عنوان گروه شاهد مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار اندازه‌گیری پرسش‌نامه شخصیتی پنج‌عاملی نئو به همراه سئوالاتی در خصوص ویژگی‌های فردی بوده است.

یافته‌ها: میانگین $\pm$ انحراف معیار سن بیماران مبتلا به میگرن $32/4 \pm 7/8$ بود. ۵۳/۱ درصد آنان مرد و ۵۹/۲ درصد بیماران متاهل بودند. میانگین نمره پایداری هیجانی بیماران میگرنی به طور معنی‌داری از گروه شاهد بیش‌تر ($p < 0/001$)، ولی میانگین نمره اشتیاق به تجربه‌های تازه در بیماران میگرنی به طور معنی‌داری از گروه شاهد کم‌تر بود ($p = 0/039$)، اما نمره عامل‌های برون‌گرایبیا درون‌گرایی ($p = 0/697$)، توافق‌پذیری ($p = 0/462$)، مسئولیت‌پذیری ($p = 0/056$) و هم‌چنین کل سئوالات پرسش‌نامه ($p = 0/675$) بین بیماران میگرنی و گروه شاهد تفاوت معنی‌داری نداشت.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد مبتلایان به میگرن در مقایسه با گروه غیر مبتلایان به میگرن دارای ناپایداری هیجانی بیش‌تری هستند و هم‌چنین اشتیاق به تجربه‌های تازه در آنان کم‌تر می‌باشد، لذا می‌توان با تعدیل ویژگی‌های شخصیتی به کنترل میگرن بیماران کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: میگرن، تیپ‌های شخصیت، شخصیت، پنج عامل بزرگ شخصیت

مقدمه

میگرن به عنوان یک بیماری سایکوماتیک، از انواع شایع سردرد می‌باشد که به صورت سردردی عودکننده، ضربان‌دار و معمولاً یک‌طرفه در فواصل حملات بدون درد بروز نموده و به مدت ۴ تا ۶ ساعت طول می‌کشد [۱] و رتبه نوزدهم اختلالات ناتوان‌کننده را به خود اختصاص داده است [۲].

میگرن در هر دو فرم اپیزودیک و مزمن آن، یک بیماری ناتوان‌کننده به حساب می‌آید که حدود ۱۴ درصد از کل جمعیت را در سنین کارایی مبتلا می‌کند و معمولاً بعد از ۲۰ سالگی شروع می‌شود [۳]. بررسی‌ها نشان می‌دهند که فشار روانی، نگرانی و عوامل روان‌شناختی از عوامل مهم سردرد میگرن می‌باشند [۵،۴].

سردرد میگرن تحت تأثیر عوامل بسیاری مانند اضطراب، افسردگی، کمال‌گرایی، جاه‌طلبی قرار می‌گیرد و همراهی بالایی با برخی از اختلالات روان‌شناختی مانند افسردگی عمده، اختلال اضطراب، وابستگی به الکل و سوء مصرف مواد دارد [۷،۶].

بیماران با سردرد میگرن دارای ویژگی‌های شخصیتی خاصی می‌باشند که ممکن است تأثیر در شروع یا شدت سردرد میگرن آنان داشته باشد، لذا شناخت متغیرهای شخصیتی مرتبط با بیماری میگرن در تشخیص و در درمان بیماری میگرن می‌تواند مورد استفاده قرارگیرد. نتایج برخی تحقیقات نشان می‌دهد که، ارتباط معنی‌داری بین مولفه شخصیتی مثل ویژگی درون‌گرایی با سردرد میگرنی مزمن وجود دارد، اگر چه

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی است که بر روی بیماران مبتلا به سردرد میگرنی شهر سمنان طی یک دوره زمانی ۶ ماهه در سال ۱۳۹۵ انجام شد. در این مطالعه، ۹۸ بیمار مبتلا به سردرد میگرنی مراجعه‌کننده به درمانگاه مغز و اعصاب بیمارستان کوثر و کلینیک‌های تخصصی اعصاب ساکن در شهر سمنان و همچنین ۱۰۰ نفر از همراهان بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه داخلی همان بیمارستان به عنوان گروه شاهد انجام شد.

معیارهای ورود بیماران میگرنی به مطالعه، ابتلا به میگرن به مدت حداقل یک سال قبل از آغاز مطالعه، شروع بیماری قبل از ۵۰ سالگی، عود ۲ بار یا بیش‌تر در ماه در طول ۳ ماه قبل از آغاز مطالعه، توانایی پر کردن پرسش‌نامه‌های مربوط به مطالعه و در نهایت رضایت بیمار از ورود به مطالعه بود. معیارهای خروج شامل، ابتلا به سردرد تنشی طبق نظر متخصص اعصاب، همراهی با اختلالاتی مثل اختلالات اضطرابی و افسردگی به تشخیص روان‌شناس مجری طرح، وابستگی به مواد یا الکل در طول یک سال قبل و بیماران مبتلا به حساسیت نوری بود.

برای اجرای مطالعه، ابتدا به لحاظ ضرورت رعایت مسائل اخلاقی، اهداف طرح برای افراد مورد مطالعه بیان شد و رضایت آنان برای شرکت در طرح جلب گردید. محقق متعهد شد ضمن محرمانه نگه‌داشتن مشخصات افراد، اطلاعات اخذ شده از افراد را صرفاً در جهت اهداف پژوهش به کار گیرد. در ادامه به منظور حذف و کاهش عوامل مغل‌فیزیکی از آنان دعوت شد که در اتاقی آرام به سوالات پرسش‌نامه‌ها پاسخ داده و به فرد اجازه داده شد که در صورت وجود هر گونه سؤال مبهم، آن را با محقق در میان بگذارد.

در این پژوهش از ابزارهای مشخصات اولیه و پرسش‌نامه پنج عامل شخصیتی نئو (NEOPI-R) استفاده شد. این پرسش‌نامه ۶۰ سوالی پنج عامل بزرگ شخصیت شامل روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، سازگاری، پذیرش و وظیفه‌شناسی را می‌سنجد. هر مقیاس شامل ۱۲ سوال است و دامنه نمرات هر مقیاس از نمره ۰-۴۸ می‌باشد. پاسخ‌نامه این پرسش‌نامه بر اساس مقیاس لیکرت پنج‌گزینه به صورت کاملاً موافقم، موافقم، بی تفاوت، مخالفم یا کاملاً مخالفم که به ترتیب نمره صفر تا ۴ (یا برعکس) را در بر می‌گیرد [۱۵].

شکری و همکاران (۱۳۸۵)، در مطالعه خود، پایایی این آزمون را برای عوامل روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، توافقی بودن، بازبودن و وظیفه‌شناسی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۶۹، ۰/۷۹، ۰/۷۹، ۰/۵۵، ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند [۱۶]. این مطالعه دارای کد

مشخص نیست که فاکتورهای روان‌شناختی از عوامل ایجاد‌کننده سردرد هستند و یا ثانویه به سردردها ایجاد می‌شوند [۹،۸].

نتایج برخی مطالعات بیانگر ارتباط معنی‌داری بین فاکتورهای روان‌شناختی و شخصیتی این بیماران با سردرد میگرنی است [۱۰،۹].

نتایج تحقیقات نشان داد، افراد مبتلا به میگرن در مقایسه با افراد گروه گواه در مقیاس‌های کمال‌گرایی، عدم اعتماد بین فردی و عدم کارآمدی، نمره‌ی بالاتر و معنی‌داری داشتند و دارای ویژگی‌های شخصیتی و سواسی، ایده‌آل‌گرا و پرخاش‌گر هستند و ممکن است متعاقب استرس‌های هیجانی دچار سردرد میگرنی شوند [۱۲،۱۱].

مدل پنج عامل بزرگ شخصیت در سال‌های اخیر به عنوان رویکردی پرطرفدار و قدرتمند برای مطالعه ویژگی‌های شخصیتی، مورد توجه بسیاری از روان‌شناسان قرار گرفته است. این مدل بر این باور استوار است که انسان، موجودی منطقی است که می‌تواند شخصیت و رفتار خویش را توجیه کند. بر طبق این دیدگاه، توصیف شخصیت را می‌توان به وسیله پنج عامل قوی توضیح داد. این پنج عامل اغلب با عناوین روان‌رنجورخویی (Neuroticism)، برون‌گرایی (Extroversion)، سازگاری (Agreeableness)، پذیرش (Openness) و وظیفه‌شناسی (Conscientiousness) معرفی می‌شوند. روان‌رنجورخویی به گرایش فرد برای تجربه اضطراب، تنش، ترحم‌جویی، کینه‌ورزی، تکانش‌وری، افسردگی و عزت نفس پایین اشاره می‌کند، در حالی که برون‌گرایی بیانگر تمایل فرد برای مثبت بودن، جرأت‌طلبی، پرنرزی بودن و صمیمی بودن است. پذیرش گویای تمایل فرد برای کنجکاوی، عشق به هنر، به انعطاف‌پذیری و خردورزی است، و سازگاری به گرایش فرد برای بخشنده‌گی، مهربانی، سخاوت، همدلی، نوع دوستی و اعتماد ورزی گفته می‌شود. سرانجام این که وظیفه‌شناسی به خواست فرد برای منظم بودن، کارآمد بودن، قابل اعتماد بودن، خودنظم‌بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی بودن و آرام بودن اشاره می‌کند [۱۳]. نتایج بررسی تازیکی، فتیحی و همکاران (۱۳۸۶) نشان داد، شخصیت افسرده (۹/۴۸ درصد) و پارانوئید (۲۰ درصد) شایع‌ترین تیپ‌های شخصیتی در بیماران مبتلا به میگرن بود [۱۴]. با توجه به شیوع بالای سردرد میگرنی [۲،۱]، این مطالعه به منظور مقایسه‌ی ابعاد پنج عامل بزرگ شخصیتی شامل روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، سازگاری، پذیرش و وظیفه‌شناسی در افراد مبتلا به میگرن و افراد غیر مبتلا انجام شده است.

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره برون‌گرائی یا درون‌گرائی در متاهلین مبتلا به میگرن $41/7 \pm 6/2$ و متاهلین گروه شاهد $41/6 \pm 5/7$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/934$). هم‌چنین میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره برون‌گرائی یا درون‌گرائی در مجردین مبتلا به میگرن $40/6 \pm 5/9$ و در مجردین گروه شاهد $41/5 \pm 5/7$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/398$).

ج) اشتیاق به تجربه‌های تازه

در عامل اشتیاق به تجربه‌های تازه میانگین $\pm$ انحراف معیار در بیماران $37/84 \pm 5/39$ و در گروه شاهد $39/21 \pm 3/72$ بود که تفاوت معنی‌دار بود ($p=0/039$) (جدول ۲).

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره اشتیاق به تجربه‌های تازه در متاهلین مبتلا به میگرن $37/2 \pm 5/6$ و متاهلین گروه شاهد $39/1 \pm 4/3$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/102$). هم‌چنین میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره اشتیاق به تجربه‌های تازه در مجردین مبتلا به میگرن $38/7 \pm 5/0$ و در مجردین گروه شاهد $39/2 \pm 3/5$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/542$).

د) توافق‌پذیری

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره توافق‌پذیری در بیماران مبتلا به میگرن $41/8 \pm 5/7$ و در گروه شاهد $42/4 \pm 7/1$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/462$) (جدول ۲). $13/3$ درصد بیماران میگرنی و 19 درصد گروه شاهد افرادی مردم‌دار بوده که دیگران برای آن‌ها خیلی مهم هستند (نمره $60-48$) (جدول ۳). میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره توافق‌پذیری در متاهلین مبتلا به میگرن $42/4 \pm 5/1$ و در متاهلین گروه شاهد $42/8 \pm 5/9$ بوده است که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/729$). میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره توافق‌پذیری در مجردین مبتلا به میگرن $41/0 \pm 6/5$ و در مجردین گروه شاهد $42/3 \pm 5/7$ بوده است که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/292$).

ه) مسئولیت‌پذیری

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره مسئولیت‌پذیری $45/0 \pm 7/1$ و در گروه شاهد $46/7 \pm 5/6$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/056$) (جدول ۲). $37/8$ درصد مبتلایان به میگرن و 45 درصد گروه شاهد آدم با وجدان، وظیفه‌شناس و با مسئولیت هستند (نمره $60-48$) (جدول ۳).

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره مسئولیت‌پذیری در متاهلین مبتلا به میگرن $45/3 \pm 7/2$ و در متاهلین گروه شاهد $46/6 \pm 5/7$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/387$). میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره مسئولیت‌پذیری در مجردین مبتلا به میگرن $44/5 \pm 6/9$ و در مجردین گروه شاهد $46/8 \pm 5/6$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/062$).

اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی سمنان ($93/584624$) مورخه $1393/12/26$ بوده و از تمامی شرکت‌کنندگان در این بررسی رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد.

برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 18 و آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف، من‌ویتنی، تی استیودنت، در سطح معنی‌داری 5 درصد استفاده شد.

نتایج

میانگین $\pm$ انحراف معیار سن بیماران مبتلا به میگرن $32/4 \pm 7/8$ و گروه‌شاهد $30/2 \pm 8/8$ سال بوده است که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/074$). $53/1$ درصد بیماران میگرنی و 45 درصد گروه شاهد مرد بودند که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/257$). $37/7$ درصد بیماران و 40 درصد گروه شاهد تحصیلات دانشگاهی داشتند. دو گروه از نظر سطح سواد همگن بودند ($p=0/507$). $59/2$ درصد بیماران و 32 درصد گروه شاهد متاهل بودند که تفاوت معنی‌دار بود ($p<0/001$) (جدول ۱). میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره کل سوالات پنج عامل شخصیت در مبتلایان به میگرن $204/4 \pm 15/7$ و در گروه شاهد $203/6 \pm 11/3$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/675$). در ادامه دو گروه در زیرمقیاس‌ها با هم مقایسه شدند:

الف) پایداری هیجانی (روان‌نژندی)

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره عامل پایداری هیجانی در بیماران میگرنی $38/5 \pm 8/2$ و در گروه شاهد $33/7 \pm 7/6$ بود که تفاوت معنی‌دار بود ($p<0/001$) (جدول ۲). فقط $3/1$ درصد بیماران میگرنی و 6 درصد گروه شاهد هیجان‌پایداری دارند، دمدمی مزاج نیستند و اضطراب و افسردگی و استرس را کم‌تر به ذهنشان راه می‌دهند (نمره $23-12$) (جدول ۳).

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره عامل پایداری هیجانی در متاهلین مبتلا به میگرن $38/5 \pm 8/5$ و متاهلین گروه شاهد $33/7 \pm 8/1$ بود که تفاوت معنی‌دار بود ($p=0/010$). هم‌چنین میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره عامل پایداری هیجانی در مجردین مبتلا به میگرن $38/6 \pm 7/7$ و مجردین گروه شاهد $33/7 \pm 7/5$ بود که تفاوت معنی‌دار بود ($p=0/002$).

ب) برون‌گرایی درون‌گرایی

میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره برون‌گرایی درون‌گرایی در بیماران مبتلا به میگرن $41/2 \pm 6/1$ و در گروه شاهد $41/5 \pm 5/7$ بود که تفاوت معنی‌دار نبود ($p=0/697$) (جدول ۲). $13/3$ درصد بیماران میگرنی و 9 درصد گروه برون‌گرا بوده و با جمع بودن را دوست دارند (نمره $60-48$) (جدول ۳).

جدول ۱. توزیع مشخصه‌های فردی بیماران مبتلا به میگرن و گروه شاهد

p-value	گروه مورد بررسی				مشخصه	
	شاهد (n=100)		مبتلا به میگرن (n=98)			
	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۰/۲۵۷	۴۵/۰	۴۵	۵۳/۱	۵۲	مرد	جنس
	۵۵/۰	۵۵	۴۶/۹	۴۶	زن	
۰/۰۷۴	۳/۰	۳	۱/۰	۱	< ۲۰	سن(سال)
	۵۳/۰	۵۳	۳۶/۷	۳۶	۲۰-۲۹	
	۳۰/۰	۳۰	۵۰/۰	۴۹	۳۰-۳۹	
۰/۵۰۷	۱۴/۰	۱۴	۱۲/۲	۱۲	≥ ۴۰	سطح تحصیلی
	۸/۰	۸	۹/۲	۹	بی سواد	
	۹/۰	۹	۱۲/۲	۱۲	ابتدایی	
۰/۵۰۷	۳۳/۰	۳۳	۴۰/۸	۴۰	راهنمایی یا دبیرستان	وضعیت تاهل
	۴۰/۰	۴۰	۳۷/۸	۳۷	دانشگاهی	
	۳۲/۰	۳۲	۵۹/۲	۵۸	متاهل	
< ۰/۰۰۱	۶۸/۰	۶۸	۴۰/۸	۴۰	مجرد	

جدول ۲. میانگین، انحراف معیار، دامنه بین چارکی نمرات هر یک از پنج عامل بزرگ شخصیت در بیماران میگرنی و گروه شاهد

p-value	دامنه بین چارکی	میانگین	انحراف معیار	میانگین	گروه مورد بررسی	عامل شخصیت
< ۰/۰۰۱	۹/۰	۳۸/۰	۸/۲	۳۸/۵	مبتلا به میگرن	پایداری هیجانی
	۶/۰	۳۳/۰	۷/۶	۳۳/۷	شاهد	
۰/۶۹۷	۷/۰	۴۱/۰	۶/۱	۴۱/۲	مبتلا به میگرن	برون گرایی یا درون گرایی
	۸/۰	۴۲/۰	۵/۷	۴۱/۵	شاهد	
۰/۰۳۹	۵/۰	۳۸/۰	۵/۴	۳۷/۸	مبتلا به میگرن	اشتیاق به تجربه‌های تازه
	۶/۰	۳۹/۰	۳/۷	۳۹/۲	شاهد	
۰/۴۶۲	۹/۰	۴۲/۰	۵/۷	۴۱/۸	مبتلا به میگرن	توافق پذیری
	۹/۰	۴۳/۰	۵/۸	۴۲/۴	شاهد	
۰/۰۵۶	۹/۰	۴۵/۵	۷/۱	۴۵/۰	مبتلا به میگرن	مسئولیت پذیری
	۸/۰	۴۷/۰	۵/۶	۴۶/۷	شاهد	
۰/۶۷۵	۱۷/۰	۲۰۳/۰	۱۵/۳	۲۰۴/۴	مبتلا به میگرن	کل سوالات پرسش‌نامه
	۱۶/۰	۲۰۴/۰	۱۱/۳	۲۰۳/۶	شاهد	

جدول ۳. توزیع نمرات هر یک از ۵ عامل شخصیت در بیماران مبتلا به میگرن و گروه شاهد

دامنه نمرات						گروه مورد بررسی	عامل شخصیت
۴۸-۶۰		۲۴-۴۷		۱۲-۲۳			
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۱۶/۳	۱۶	۸۰/۶	۷۹	۳/۱	۳	مبتلا به میگرن	پایداری هیجانی
۷/۰	۷	۸۷/۰	۸۷	۶/۰	۶	شاهد	
۱۳/۳	۱۳	۸۶/۷	۸۵	-	-	مبتلا به میگرن	برون گرایی یا درون گرایی
۹/۰	۹	۹۱/۰	۹۱	-	-	شاهد	
-	-	۹۸/۰	۹۶/۰	۲/۰	۲	مبتلا به میگرن	اشتیاق به تجربه‌های تازه
۳/۰	۳	۹۷/۰	۹۷	-	-	شاهد	
۱۳/۳	۱۳	۸۶/۷	۸۵	-	-	مبتلا به میگرن	توافق پذیری
۱۹/۰	۱۹	۸۱/۰	۸۱	-	-	شاهد	
۳۷/۸	۳۷	۶۲/۲	۶۱	-	-	مبتلا به میگرن	مسئولیت پذیری
۴۵/۰	۴۵	۵۵/۰	۵۵	-	-	شاهد	

بحث و نتیجه‌گیری

تجربه‌های تازه تفاوت معنی‌دار وجود داشت. عناصر تشکیل‌دهنده اشتیاق به تجربه‌های تازه شامل تخیل، زیبایی‌شناسی، احساسات، کنش‌ها، نظرات و ارزش‌ها می‌باشد.

یافته‌ها نشان داد، بین بیماران مبتلا به میگرن و گروه شاهد از نظر نمره کل سوالات پنج عامل شخصیت تفاوت معنی‌داری وجود نداشت، اما در زیر مقیاس مولفه‌ی شخصیتی اشتیاق به

بود که بیماران به علت نداشتن حوصله کافی ناشی از سردرد ممکن است در ارائه پاسخ به سئوالات دچار مشکل داشته می‌شدند.

به طور کلی با توجه به یافته‌های این تحقیق و رابطه صفات شخصیت با میگرن، به نظر می‌رسد آموزش به بیماران در دو زمینه پایداری هیجانی و اشتیاق به تجربه‌های تازه، می‌تواند نسبت به تعدیل ویژگی‌های شخصیتی موثر بر میگرن کمک کند. پیشنهاد می‌گردد در مطالعات بعدی، پژوهش‌گران به بررسی تاثیر آموزش‌های روان‌شناختی بر بهبود علائم سردرد در مبتلایان به میگرن اقدام نمایند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از کلیه بیمارانی که با همکاری در طرح امکان اجرای پژوهش را میسر کردند و داوران محترمی که با نقطه نظر ارزشمندشان، موجب ارتقای کیفیت مقاله شدند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود. مقاله حاضر از پایان‌نامه دکتری پزشکی عمومی الهه امیراحمدی استخراج شده است.

منابع

- [1] Abel H. Migraine headaches: diagnosis and management. *Optometry* 2009; 80:138-148.
- [2] Kachoui H, Ameli J, Sharifi M, Tavalaei A, Keshavarzi N, Karami GR. Evaluation of provoking factors of migraine attacks. *Kowsar Medical J* 2006; 11:279-284. (Persian).
- [3] Karakurum B, Soyulu O, Karataş M, Giray S, Tan M, Arlier Z, Benli S. Personality ,depression, and anxiety as risk factors for chronic migraine. *Int J Neurosci* 2004; 114:1391-1399.
- [4] Bener A, Swadi H, Qassimi EM, Uduman S. Prevalence of headache and migraine in schoolchildren in the United Arab Emirates. *Ann Saudi Med* 1998; 18:522-524.
- [5] Lipton RB, Stewart WF, Diamond S, Diamond ML, Reed M. Prevalence and burden of migraine in the United States: data from the American Migraine Study II. *Headache* 2001; 41:646-657.
- [6] Breslau N, Davis GC. Migraine, physical health and psychiatric disorder: a prospective epidemiologic study in young adults. *J Psychiatr Res* 1993; 27:211-221.
- [7] Ratcliffe GE, Enns MW, Jacobi F, Belik SL, Sareen J. The relationship between migraine and mental disorders in a population-based sample. *Gen Hosp Psychiatry* 2009; 31:14-19.
- [8] Stovner LJ, Hagen K, Jensen R, Katsarava Z, Lipton R, Scher A, et al. The global burden of headache: a documentation of headache prevalence and disability worldwide. *Cephalalgia* 2007; 27:193-210.
- [9] Luconi R, Bartolini M, Taffi R, Vignini A, Mazzanti L, Provinciali L, Silvestrini M. Prognostic significance of personality profiles in patients with chronic migraine. *Headache* 2007; 47:1118-1124.
- [10] D' Amico D, Libro G, Prudenzeno MP, Peccarisi C, Guazzelli M, Relja G, et al. Stress and chronic headache. *J Headache Pain* 2000; 1: S49-S52.
- [11] Toubaei S, Farrashbandi H. Assessment of personality characteristics in migraine patients. *J Urmia Univ Med Sci* 2010; 21: 280-285. (Persian).
- [12] Paunonen SV, Ashton MC. Big five factors and facets and the prediction of behavior. *J Pers Soc Psychol* 2001; 81:524-539.
- [13] McCrae RR, Costa PT Jr. Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *J Pers Soc Psychol* 1987; 52:81-90.
- [14] Taziki SA, Fathi D, Ramezannezhad A, Behnampour N, Salari H. Personality characteristics in migraine and tension

نتایج تحقیقات دیویس (۲۰۱۳) و کائو و همکاران (۲۰۰۲) بر روی بیماران مبتلا به میگرن نشان داد، افراد دارای اشتیاق به تجربه‌های تازه، انسان‌هایی هستند که در باروری تجربه‌های درونی و دنیای پیرامون کنجکاو هستند و زندگی آن‌ها سرشار از تجربه و نوآوری است. این افراد طالب لذت بردن از نظریه‌های جدید و ارزش‌های غیرمتعارف هستند و در مقایسه با افراد فاقد این تجربه، احساسات مثبت و منفی بسیاری را تجربه می‌کنند. این‌گونه افراد، به جهت شخصیتی غیرمتعارف، مایل به زیر سوال بردن منبع قدرت، علاقه‌مند به آزادی در اخلاقیات، امور اجتماعی و دیدگاه‌های سیاسی هستند [۱۸،۱۷]. با توجه به این یافته می‌توان چنین استنباط نمود که افراد مبتلاء به سردرد میگرن دارای ویژگی‌های شخصیتی خاصی مانند نگرانی مفرط نسبت به شرایط، مضطرب و حالات وسواسی هستند و این اضطراب و نگرانی منجر به درون‌ریزی احساسات و مقابله با اشتیاق به تجربه‌های تازه می‌گردد که ممکن است در شروع یا شدت سردرد آنان تاثیر داشته باشند. یافته‌ها این تحقیق هم‌چنین نشان داد، بین بیماران مبتلا به میگرن و گروه شاهد از نظر مولفه‌ی شخصیتی، پایداری هیجانی نیز تفاوت معنی‌دار وجود دارد. همسو با نتایج این تحقیق، نتایج تحقیقات بهاتیا و همکاران [۱۹] و هم‌چنین جت و همکاران [۲۰] نشان داد بیش‌تر بیماران مبتلا به میگرن از پایداری هیجانی (روان‌نژندی) مناسبی برخوردار نیستند، به این معنی که دمدمی مزاج هستند و اختلالات روان‌شناختی و ناپایداری هیجانی زیادی را در روابط فردی و اجتماعی تجربه می‌کنند. در تبیین این یافته‌ها مبنی بر رابطه‌ی پایداری هیجانی و میگرن می‌توان بیان نمود که، عامل شخصیتی پایداری هیجانی شامل داشتن احساسات و هیجان‌ات منفی همچون ترس، غم، برانگیختگی، خشم، احساس گناه، احساس کلافگی دائمی و فراگیر می‌باشد و نتایج تحقیقات نشان می‌دهند که فردی که از لحاظ هیجانی ناپایدارتر باشد، احتمال بیش‌تری وجود دارد که دارای باورهای غیرمنطقی بوده و قدرت کم‌تری در کنترل تکانه‌ها داشته باشد و درجه انطباق ضعیف‌تری با دیگران و محیط از خود نشان دهد [۲۲،۲۱].

نتایج مطالعه بیرامی و همکاران (۱۳۹۲) نشان داد، بین علائم سردرد میگرن و مولفه‌های شخصیتی روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه و توافق هم‌بستگی معنی‌داری وجود دارد [۲۳].

از محدودیت‌های این مطالعه این بود که در آن فقط عامل‌های شخصیتی مورد مطالعه قرار گرفته و نقش عوامل اجتماعی، روان‌شناختی و ارثی، مورد مطالعه قرار نگرفته است. محدودیت دیگر این پژوهش، تعداد زیاد سوالات پرسش‌نامه

- [19]Bhatia MS, Gupta R. Migraine: clinical pattern and psychiatric comorbidity. *Ind Psychiatry J* 2012; 21:18-21.
- [20]Jette N, Patten S, Williams J, Becker W, Wiebe S. Comorbidity of migraine and psychiatric disorders--a national population-based study. *Headache* 2008; 48:501-516.
- [21]Beghi E, Allais G, Cortelli P, D'Amico D, De Simone R, d'Onofrio F, et al. Headache and anxiety-depressive disorder comorbidity: the HADAS study. *Neurol Sci* 2007; 28:S217-219.
- [22]Gambini O, Islam L, Demartini B, Scarone S. Psychiatric issues in patients with headaches. *Neurol Sci* 2010; 1:S111-113.
- [23] Bayrami M, Movahedi M, Movahedi Y, Azizi A, Rahimi A. The role of personality factors in predicting migraine symptoms in nurses. *IJN* 2013; 26:71-79. (Persian).
- headache in Gorgan, Iran (2007-08). *J Gorgan Univ Med Sci* 2013; 14: 65-68. (Persian).
- [15]Joshanloo M, Daemi F, Bakhshi A, Nazemi S, Ghafari Z. Construct validity of NEO-personality inventory-revised in Iran. *IJPCP* 2010; 16:220-230. (Persian).
- [16]Shokri O, Daneshvar Pour Z, Askari A. Gender differences in academic performance: the role of personality traits. *J Behav Sci* 2008; 2: 127-142. (Persian).
- [17]Davis RE, Smitherman TA, Baskin SM. Personality traits, personality disorders, and migraine: a review. *Neurol Sci* 2013; 34:S7-10.
- [18]Cao M, Zhang S, Wang K, Wang Y, Wang W. Personality traits in migraine and tension-type headaches: a five-factor model study. *Psychopathology* 2002; 35:254-258.

Association between personality traits and migraine headache

NematSotodehasl (Ph.D)¹, ElaheAmirahmadi (M.d Student)², Raheb Ghorbani (Ph.D)^{*3}, NooshinMasoudian (M.D)⁴, AfshinSamaei (M.D)⁵

1- Nursing Care Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

2- Student Research Committee, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

3- Social Determinants of Health Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

4- Dept. of Internal medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

5- Neuromascular Rehabilitation Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

* Corresponding author. +98 2333654367ghorbani.raheb93@gmail.com

Received: 10 Jul 2017 ; Accepted: 15 Jul 2018

Introduction: Migraine is one of the debilitating diseases that can interfere with human function. The purpose of this study was to examine the relationship between personality and migraine headache.

Materials and Methods: In this cross-sectional study, 98 patients with migraine referred to the Neurosurgical Clinic of Kosar Hospital and Semnan Specialist Neuropsychiatric Clinics in 2017 with a history of at least one year of history of the disease and 100 patients in the control group were evaluated. The instrument was a five-factor neo-personality questionnaire with questions about individual characteristics.

Results: The mean± standard deviation of the age of patients with migraine was 32.4 ± 7.8 . 53.1% of them were male and 59.2% of the patients were married. The mean score of emotional stability in migraine patients was significantly higher than the control group ($p < 0.001$), but the mean scores of enthusiasm for new experiences in migraine patients were significantly lower than the control group ($p = 0.039$). Notably, the score of extraversion or introversion factors ($p = 0.697$), consistency ($p = 0.462$), accountability ($p = 0.056$), and all questions of the questionnaire ($p = 0.675$) were not significant between migraine patients and control group.

Conclusion: The findings showed that migraine patients are more emotionally unstable than non-migraine group, and they are less enthusiastic about their new experiences, therefore, by modifying the personality traits, it is possible to control the migraine.

Keywords: Migraine, Personality Traits, Personality, Big Five Personality Factors.